

Disertační práce je zaměřena na vývojové ukazatele předpokladů pro čtení a psaní na konci předškolního věku a v době nástupu do školy, jejichž diagnostikou a následnou intervencí se mohou minimalizovat obtíže dětí při osvojování čtení a psaní. První čtyři kapitoly mají teoretický charakter. Zabývají se obecnými zákonitostmi čtení a psaní. Tyto školní dovednosti jsou zasazeny do rámce rozvoje gramotnosti; sledována je psychologická podstata čtení a psaní a vývojové předpoklady pro jejich rozvoj. Pozornost je věnována současným trendům včasného rozpoznání vývojových deficitů, které se mohou stát příčinou obtíží při osvojování čtení a psaní, ať už mají jakékoliv pozadí. Metodou, která může pomoci vyhledat děti s budoucími obtížemi ve čtení a psaní a podnítit včasnou intervenci přímo v prostředí školy, je Test rizika poruch čtení a psaní pro rané školáky. Vytváření a standardizace tohoto screeningového nástroje bylo prvním výzkumným úkolem disertační práce. Bylo potvrzeno, že metoda splňuje požadavky na diagnostický nástroj a je využitelná pro postižení předpokladů pro čtení a psaní v době nástupu do školy. Druhým výzkumným úkolem bylo zodpovězení otázek, jak se v našem poradenském systému dává důraz na sledování vývojových deficitů, včetně tzv. „rizika dyslexie“, které mohou signalizovat u dětí na konci předškolního věku budoucí obtíže ve čtení a psaní a jak je tato otázka reflektována při diagnostice školní zralosti. Oba výzkumné úkoly mají přínos pro pedagogickou i poradenskou praxi - umožňují včasnou diagnostiku předpokladů pro čtení a psaní poradenským pracovištěm, tak přímo v prostředí školy. Současně upozorňují na nutnost přechodu z diagnosticko-terapeutického modelu péče o děti s problémy ve čtení a psaní k modelu preventivnímu.